

YEL-vakuutus Yrittäjän opas 2012

Hoida vakuutusasiat helposti verkkopalvelussa!

- Muuta työtulosi.
- Muuta maksutietojasi.
- Hae vakuutusmaksuun joustoa.

Kirjautu verkkopalveluun osoitteessa tapiola.fi/verkkopalvelu.

Sisällys

Ajankohtaista	2
Kokeile uutta YEL-laskuria	2
Milloin olet velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen?	2
Vanhuuseläkkeellä YEL-vakuutus on vapaaehtoinen	2
Yhtiömuoto ja omistusosuus vaikuttavat vakuuttamisvelvollisuuteen	3
Perheenjäsenen vakuuttaminen	4
Miten YEL-työtulo vaikuttaa eläke- ja sosiaaliturvaan?	4
Miten arvioit YEL-työtulon määrää?	4
Eläke karttuu työtulosta	4
Työtulon vaikutukset muuhun sosiaaliturvaan	5
Yrittäjän sosiaaliturva ulkomailla	5
YEL-vakuutuksen ottaminen	5
YEL-vakuutusmaksu	5
Vakuutusmaksun maksaminen	5
Vakuutusmaksun joustomahdollisuus ja vaikutus etuuksiin	6
Maksamattomat vakuutusmaksut pienentävät eläkettä	6
YEL-vakuutuksen päättäminen	6
Työntekijöiden eläkevakuuttaminen	7
Yrittäjän eläketurva	7
Eläkkeen karttuminen	7
Eläkelajit	7
Eläkkeen hakeminen	8
Sosiaalivakuutusmaksut 2012	9
Eläke-Tapiolan yhteystiedot	11

Yrittäjän eläkevakuutus on yrittäjän eläke- ja sosiaaliturvan perusta. YEL-vakuutus turvaa toimeentuloa, kun yrittäjä siirtyy vanhuuseläkkeelle, mutta myös yrittäjän työkyvyttömyyden tai kuoleman varalta.

Tämä opas sisältää keskeiset tiedot YEL-vakuuttamisesta. Lisätietoja saat osoitteesta elake-tapiola.fi tai soittamalla puhelinpalveluumme numeroon 09 453 3680.

Ajankohtaista

Kokeile uutta YEL-laskuria

Voit arvioida vakuutuksen hinnan, tulevan eläkkeen määrän ja sosiaaliturvan tason yhdellä laskurilla.

Kokeile YEL-laskuria osoitteessa tapiola.fi/yel-laskuri.

Milloin olet velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen?

Yrittäjä on velvollinen ottamaan itselleen eläkevakuutuksen kuuden kuukauden kuluessa yritystoiminnan aloittamisesta, kun:

- yrittäjä asuu Suomessa.
- yrittäjä työskentelee yrityksessä.
- yrittäjä on 18–67-vuotias. Vakuuttaminen alkaa 18-vuotispäivää seuraavan kuukauden alusta. Vakuuttaminen päättyy sen kalenterikuukauden loppuun, jolloin yrittäjä täyttää 68 vuotta.
- yritystoiminta on jatkunut vähintään neljä kuukautta sen jälkeen, kun yrittäjä on täyttänyt 18 vuotta.
- vahvistettava YEL-työtulo on vähintään 7105,84 euroa vuodessa (2012).

Vanhuuseläkkeellä YEL-vakuutus on vapaaehtoinen

Vanhuuseläkkeelle voi jäädä joustavasti 63–68 vuoden iässä. Varhennetulle vanhuuseläkkeelle voi jää-

dä 62-vuotiaana. Yrittäjä voi vanhuuseläkkeellä tai varhennetulla vanhuuseläkkeellä jatkaa yrittäjätoimintaansa, vaikka lakisääteinen vakuuttamisvelvollisuus lakkaa. Tällöin YEL-vakuuttaminen on vapaaehtoista.

Työkyvyttömyyseläkkeellä yrittäjätoiminta on pääsääntöisesti vakuutettava YEL-vakuutuksella, jos muut vakuuttamisedellytykset täyttyvät. Tällöin eläkettä karttuu YEL-työtulosta 1,5 prosenttia vuodessa.

en perheenjäsentensä kanssa yhdessä yli 50 % osakepääomasta tai niiden tuottamasta äänimäärästä. Väliilinen omistus toisen yhtiön kautta voi aiheuttaa sen, että henkilö tulee vakuuttaa YEL-vakuutuksella. Näin ollen YEL-vakuuttamisvelvollisuus koskee henkilöä, jolla on määräämisvalta yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa yhtiössä, jolla puolestaan on määräämisvalta siinä yhtiössä, jossa henkilö työskentelee johtavassa asemassa. Johtavassa asemassa olevaksi katsotaan esimerkiksi toimitusjoh-

TYEL VAI YEL?

Y E L	<p>Yksityinen liikkeen- tai ammatinharjoittaja</p> <p>Perheenjäsen (maksetaan palkkaa) →</p> <p>← Perheenjäsen (ei makseta palkkaa)</p>	T Y E L
	<p>Avoin yhtiö, yhtiömies</p> <p>Perheenjäsen (maksetaan palkkaa) →</p> <p>← Perheenjäsen (ei makseta palkkaa) X</p>	
	<p>Kommandiittiyhtiö</p> <p>Vastuunalainen yhtiömies ←</p> <p>Äänetön yhtiömies →</p> <p>Perheenjäsen (maksetaan palkkaa) →</p> <p>← Perheenjäsen (ei makseta palkkaa) X</p>	
	<p>Osakeyhtiö</p> <p>← Johtavassa asemassa työskentelevä osakas, jonka omistus yksin on > 30 %</p> <p>Johtavassa asemassa työskentelevä osakas, jonka omistus yhdessä perheenjäsenten kanssa on > 50 %.</p> <p>Johtavassa asemassa työskentelevä osakas jonka omistus yksin on ≤ 30 % tai yhdessä perheenjäsenten kanssa on ≤ 50 %.</p> <p>Osakkaan perheenjäsen joka ei omista, mutta työskentelee ja saa palkkaa. →</p> <p>Ei johtavassa asemassa työskentelevä enemmistöosakas > 30 %.</p>	

X-merkkien tapauksissa perheenjäsen, joka työskentelee palkatta, jää lakisääteisen eläketurvan ulkopuolelle.

Yhtiömuoto ja omistusosuus vaikuttavat vakuuttamisvelvollisuuteen

Yksityisellä liikkeen- tai ammatinharjoittajalla täytyy aina olla YEL-vakuutus.

Avoimen yhtiön yhtiömies on aina velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen, kun hän työskentelee yhtiössä.

Kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies, joka työskentelee yhtiössä, on myös velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen. Sen sijaan kommandiittiyhtiön äänetön yhtiömies tulee vakuuttaa työntekijän eläke- eli TyEL-vakuutuksella.

Osakeyhtiön johtavassa asemassa työskentelevä henkilö vakuutetaan YEL-vakuutuksella, jos hän omistaa yksin yli 30 % tai samassa taloudessa asuvi-

taja, hallinto- tai toimialajohtaja, hallituksen jäsen tai henkilö, jolla on asemansa perusteella vastaava tosiasiallinen määräämisvalta. Hallituksen varajäsenen ei lähtökohtaisesti katsota asemansa perusteella olevan osakeyhtiössä johtavassa asemassa, joten hänet vakuutetaan pääsääntöisesti TyEL-vakuutuksella. Tästä voidaan poiketa, jos hallituksen varajäsen toimii yli vuoden ajan hallituksen varsinaisen jäsenen tilalla tai jos hänellä muutoin on johtava asema yhtiössä.

Pienissä perheyriyksissä katsotaan yhtiössä työskentelevien omistajaperheenjäsenten yleensä olevan työtehtävästä riippumatta johtavassa asemassa. Tämä omistajaperheenjäsenten vakuuttamiskäytäntö soveltuu lähinnä vain perheyriyksiin, joissa ei perheenjäsenten lisäksi ole palkattua, työsuhteessa olevaa henkilökuntaa. Jos toimihenkilö nostaa palkkaa eikä johtavasta asemastaan huolimatta omis-

Esimerkkejä perheenjäsenen vakuuttamisesta	
Yksityinen toiminimi	Eläkelaki
Yritys on toisen puolison nimissä ja toinen työskentelee yrityksessä ilman palkkaa.	YEL
Yrittäjän samassa taloudessa asuva lapsi työskentelee yrityksessä ilman palkkaa.	YEL
Yrittäjän samassa taloudessa asuva lapsi työskentelee yrityksessä ja saa palkkaa.	TyEL
Avoin yhtiö	
Yhtiömiehen perheenjäsen työskentelee yrityksessä, ei ole yhtiömies.	TyEL, jos hän saa palkkaa
Kommandiittiyhtiö	
Yhtiömiehen perheenjäsen työskentelee yrityksessä, ei ole vastuunalainen yhtiömies.	TyEL, jos hän saa palkkaa
Osakeyhtiö	
Osakkaan perheenjäsen työskentelee yrityksessä, ei omista yhtiön osaketta.	TyEL, jos hän saa palkkaa
Sisarukset omistavat osakeyhtiön puoliksi.	Molemmat YEL, jos työskentelevät yrityksessä

ta yhtiön osaketta (muut perheenjäsenet omistavat), hänet on vakuutettava TyEL-vakuutuksella. Sen sijaan yhteisön tai yhtymän osakas, joka on henkilökohtaisesti vastuussa yhteisön sitoumuksista, (esim. osuuskunnat) on velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen.

Perheenjäsenen vakuuttaminen

Yksityisen liikkeen- tai ammatinharjoittajan kanssa samassa taloudessa asuva perheenjäsen, joka työskentelee yrityksessä ilman palkkaa, on velvollinen ottamaan YEL-vakuutuksen. Perheenjäseneksi katsotaan aviopuoliso, avopuoliso, rekisteröidyssä parisuhteessa elävä henkilö sekä henkilö, joka on yrittäjälle tai hänen aviopuolisolleen sukua suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa. Sen sijaan sisarus ei pidetä perheenjäseninä, vaikka he asuisivatkin samassa taloudessa.

Miten YEL-työtulo vaikuttaa eläke- ja sosiaaliturvaan?

YEL-vakuutusmaksut ja tuleva eläke perustuvat YEL-vakuutetun yrittäjän ilmoittamaan työtuloon, jonka eläkeyhtiö on vahvistanut. Työtulo vaikuttaa myös muuhun yrittäjän sosiaaliturvaan. Siksi työtulo kannattaa pitää oikealla tasolla.

Vuonna 2012 YEL-työtulon

- yläraja on 161 375 euroa.
- alaraja on 7 105,84 euroa. Jos yrittäjän työtulo on tätä pienempi, hänen ei tarvitse ottaa YEL-vakuutusta. Yrittäjä voi kuitenkin vakuuttaa itsensä vapaaehtoisesti.

Miten arviot YEL-työtulon määrää?

Yrittäjä ilmoittaa Eläke-Tapiolaan arvion YEL-työtulostaan. YEL-työtulon on vastattava vuosipalkkaa, joka maksettaisiin samaa työtä tekemään palkatulle yhtä ammattitaitoiselle ulkopuoliselle. Työtulo ei siis vastaa välttämättä yrittäjän verotettavaa tuloa tai yrityksen tulosta. Työtulolla hinnoitellaan yrittäjän työpanos. YEL-työtulon arviointiin kannattaa käyttää Tapiolan YEL-laskuria osoitteessa tapiola.fi/yel-laskuri. Lisäksi osoitteesta etk.fi löytyy yrittäjän työtuloa koskevia ohjeita.

Eläke karttuu työtulosta

Yrittäjätoiminnasta kertyvä eläke lasketaan koko yrittäjätoiminnan ajalta vahvistettujen työtulojen perusteella. Eläketurvan pienuutta ei voi korjata korottamalla työtuloa lähellä eläkeikää. Siksi on tärkeää, että työtulo on koko ajan oikealla tasolla ja vastaa yrittäjätoiminnan laajuutta.

YEL-työtulon määrä tarkistetaan automaattisesti aina vuodenvaihteessa palkkakertoimella. Yrittäjä voi nostaa tai laskea työtuloaan, jos esimerkiksi yritystoiminta laajenee tai supistuu. Yritystoiminnan lyhytkestoiset katkokset tai tilapäiset muutokset eivät kuitenkaan vaikuta YEL-työtuloon. Työtuloa ei voi muuttaa takautuvasti.

Oman eläke- ja sosiaaliturvan varmistamiseksi on hyvä vähintään kerran vuodessa miettiä, olisiko työtuloa syytä muuttaa. Työtulon muu-

toksen voi tehdä verkkopalvelussa osoitteessa tapiola.fi/verkkopalvelu.

Työtulon vaikutukset muuhun sosiaaliturvaan

YEL-työtulo vaikuttaa eläkkeen lisäksi muuhun yrittäjän sosiaaliturvaan seuraavasti:

- Työttömyyskassan ja Kelan työttömyyspäivärahojen saamisen ehtona on, että YEL-työtulo on vähintään 8 520 euroa vuodessa ja että muut työttömyysturvan edellytykset täyttyvät. Ansioidonnoiseen päivärahaan yrittäjällä on oikeus sen jälkeen, kun hän on ollut kassan jäsenenä vähintään kaksi vuotta.
- Yrittäjien vapaaehtoisessa tapaturmavakuutuksessa käytetään maksujen ja korvausten määrityisperusteena ns. vuosityöansiota, joka usein sovitetaan yhtä suureksi kuin YEL-työtulo.
- Kela käyttää ansiosidonnaisten päivärahojen perusteena eläkeyhtiön ilmoittamaa YEL-työtuloa. Vuonna 2012 päivärahojen laskennassa käytetään ensisijaisesti vuoden 2010 työtulotietoja. Tarkempia tietoja sairausvakuutuksen päivärahoista löytyy osoitteesta kela.fi.
- Verottaja käyttää YEL-työtuloa sairausvakuutusmaksun laskennassa. Tarkempia tietoja löytyy osoitteesta vero.fi.

Yrittäjän sosiaaliturva ulkomailla

EU- ja ETA-maihin tai sosiaaliturvasopimusmaihin tilapäisesti työskentelemään mennyt yrittäjä voi pysyä Suomen sosiaaliturvan piirissä tietyin edellytyksin. Tarkempia tietoja näistä tilanteista saa Eläketurvakeskuksesta, puh. 010 751 4216 tai puhelinpalvelustamme, puh. 09 453 3680.

YEL-vakuutuksen ottaminen

Vakuutushakemus ja vakuutuksen siirtohakemus löytyvät osoitteesta elake-tapiola.fi.

YEL-vakuutus tulee ottaa kuuden kuukauden kuluessa yrittäjätoiminnan alkamisesta. Vakuutuksen alkamispäivä on kuitenkin YEL:iin kuuluvan yrittäjätoiminnan alkamispäivä.

Jos vakuutus otetaan myöhemmin kuin kuuden kuukauden kuluessa, vakuutusmaksuun lisätään laiminlyöntikorotus. Korotus lasketaan yrittäjätoiminnan

minnan alkamisesta siihen päivään, jolloin vakuutushakemus on tullut työeläkeyhtiöön. Vakuutuksen voi tehdä takautuvasti kuluvalle ja kolmelle edeltävälle kalenterivuodelle.

YEL-vakuutusmaksu

YEL-vakuutusmaksuprosentin vahvistaa vuosittain sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö. YEL-vakuutusmaksu vuonna 2012 on yrittäjälle vahvistetusta työtulosta

- 18–52-vuotiailla 22,50 %, aloittavalla yrittäjällä 16,875 %
- 53–67-vuotiailla 23,85 %, aloittavalla yrittäjällä 17,8875 %.

Vakuutusmaksuprosentti nousee 53 vuoden täyttämistä seuraavan kalenterivuoden alusta. Vastaavasti 53 vuotta täyttäneelle karttuu enemmän eläkettä kuin alle 53-vuotiaalle (lisätietoa eläkkeen karttumisesta sivulla 7). Jos YEL:n mukainen yrittäjätoiminta on alkanut ensimmäisen kerran 1.1.2001 jälkeen, yrittäjä saa 25 prosentin alennuksen YEL-vakuutusmaksuunsa ensimmäisen 48 kuukauden ajan. Jos yritystoiminta päättyy ennen kuin 48 kuukautta on kulunut, voi jäljelle jääneen alennusjakson saada toiseen yrittäjäjaksoon.

Vakuutusmaksun maksaminen

YEL-vakuutusmaksun voi maksaa yhdessä, kahdessa, kolmessa, neljässä, kuudessa tai kahdessatoista erässä. Maksut eräänntyvät tasavälein. Vähintään puolet maksusta on eräännyttävä kuitenkin ennen elokuuta. Jos YEL-vakuutus tehdään taannehtivasti, peritään taannehtivan ajan vakuutusmaksu yhdessä erässä. Maksu eräänntyy sovitun eräkuukauden 20. päivänä.

Eräkuukausien valinta vaikuttaa korkoutuksen kautta YEL-vakuutusmaksuun. Maksu on pienin, kun yrittäjä maksaa koko vuoden maksun yhdessä erässä tammikuussa. Voit vertailla maksutavan vaikutuksia vakuutusmaksuun YEL-laskurilla osoitteessa tapiola.fi/yel-laskuri.

YEL-vakuutusmaksut voi hoitaa sähköisesti tekeillä e-laskupalvelusopimuksen omassa verkkopankissa. Valitsemalla Tapiolan yritykseksi, jolta haluaa vastaanottaa e-laskuja, voi verkkopankissa tarkastaa ja muuttaa maksutietoja sekä maksaa laskun. YEL-vakuutuksen maksut ovat rajoituksetta vähennyskelpoisia valtion- ja kunnallisverotuksessa.

Yrittäjä voi vähentää YEL-vakuutusmaksunsa kokonaan henkilökohtaisessa verotuksessa joko omasta tai puolisonsa puhtaasta ansiotulosta. Jos yritys on maksanut vakuutusmaksut, vähennys voidaan tehdä yrityksen verotuksessa.

Vakuutusmaksun joustomahdollisuus ja vaikutus etuksiin

YEL-vakuutusmaksuun voi saada tilapäistä joustoa yrityksen maksukyvyyn mukaan. Maksun määrää voidaan muuttaa kalenterivuodeksi ilman vahvistetun työtulon muuttamista. Näin yrittäjä voi kartuttaa lisää eläketurvaansa maksamalla hyvinä vuosina lisää yrittäjäeläkemaksua ja toisaalta huonoina vuosina pienentää maksua tilapäisesti. Yrittäjä voi maksaa lisämaksua 10–100 prosenttia tai pienentää vuosimaksuaan 10–20 prosenttia ilman, että hänelle vahvistettua tuloa ja siihen perustuvaa vakuutusmaksua muutetaan pysyvästi.

Vakuutusmaksun jouston saamisen ehdot:

- YEL-vakuutuksen tulee olla voimassa koko kalenterivuoden
- joustoa ei myönnetä yhtäaikaisesti aloittavan yrittäjän maksualennuksen kanssa
- jousto-oikeutta voi käyttää vain kerran vuodessa
- joustoa alaspäin voi käyttää enintään kolmena vuotena seitsemän peräkkäisen vuoden aikana
- jouston tulee kohdistua koko vuoteen
- jousto ei ole sallittu, mikäli samana vuonna on tehty eläkeyhtiön vaihto
- eräänntyneitä vakuutusmaksuja ei saa olla maksamatta
- joustoa ei myönnetä, mikäli yrittäjä saa jo työeläkettä tai osa-aikaeläkettä
- viimeinen joustomahdollisuus on sinä vuonna, kun yrittäjä täyttää 62 vuotta
- kokonaistyötulon tulee pysyä YEL-vakuutusmaksulle määriteltynä ala- ja ylärajojen sisällä.

Lisämaksut ja maksun vähennykset vaikuttavat täysimääräisesti karttuvaan eläkkeeseen. Osa-aikaeläkkeen vakiintunutta kokoaikatyön tuloa laskettaessa eläkkeen alkamista edeltävän vuoden työtulossa otetaan huomioon pienennetty työeläkevakuutusmaksun vaikutus, mutta ei korotettua maksua. Työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiota laskettaessa työkyvyttömyyden alkamista edeltävän

vuoden työtulossa joustomaksu otetaan huomioon vain poikkeustapauksissa. Joustomaksua ei oteta huomioon laskettaessa sairausvakuutuksen päivärahaa tai arvioitaessa työssäoloehdon täyttymistä työtömyyspäivärahan saamisen edellytyksenä. Niissä huomioidaan vain vahvistettu YEL-työtulo.

YEL-vakuutusmaksun jouston määrän voi laskea laskurilla osoitteessa elake-tapiola.fi. Joustoa voi hakea verkkopalvelussa osoitteessa tapiola.fi/verkkopalvelu.

Maksamattomat vakuutusmaksut pienentävät eläkettä

Yrittäjälle karttuu eläkettä maksettujen YEL-vakuutusmaksujen perusteella. Jos vakuutusmaksuja on jäänyt maksamatta ja maksut ovat vanhentuneet, yrittäjätoiminnasta karttuneen eläkkeen määrä pienenee. Mikäli YEL-maksuja on jäänyt jonain vuonna maksamatta, sen vuoden tuloa pienennetään samassa suhteessa kuin maksuja on maksamatta. Jos jonkun vuoden YEL-maksut ovat kokonaan maksamatta, sen vuoden osalta eläke jää kokonaan karttumatta.

YEL-vakuutuksen päättäminen

YEL-vakuutus on päätettävä, mikäli

- yrittäjätoiminta on kokonaan päätynyt
- yrittäjätoiminta on muuttunut niin vähäiseksi, että sen perusteella vahvistettava tulo jäisi pienemmäksi kuin laissa määrätty työtulon alaraja
- toimintaa ei muusta syystä, esimerkiksi yhtiömuodon tai omistussuhteiden muutoksen vuoksi enää kuulu YEL-vakuuttaa. Vakuutusta ei päätetä, jos yritystoiminta keskeytyy tilapäisesti. Vakuutus on henkilö- eikä yrityskohtainen, joten se pidetään voimassa lyhytaikaisen tauon ajan. Mikäli yrittäjä ei kuitenkaan esimerkiksi äitiysloman aikana osallistu yrittäjätoimintaan, voidaan vakuutus päättää. Jos yrittäjätoiminta on toistuvasti kausiluonteista, se määritellään ympäri vuoden jatkuvaksi YEL-vakuutettavaksi toiminnaksi. Esimerkiksi kahvilan pitäminen joka kesä on yrittäjätoimintaa, joka täytyy YEL-vakuuttaa.

Päättyneestä yrittäjätoiminnasta tulee ilmoittaa Tapiolaan verkkopalvelussa osoitteessa tapiola.fi/verkkopalvelu. Lakkauttamisen syystä on aina an-

nettava selvitys. YEL-vakuutus päättyy automaattisesti viimeistään sen kuukauden loppuun, jona yrittäjä täyttää 68 vuotta tai jää vanhuus- tai varhennetulle vanhuuseläkkeelle.

Työntekijöiden eläkevakuuttaminen

Työntekijöiden lakisääteinen eläketurva hoidetaan TyEL-vakuutuksella. Työnantajan tulee huolehtia työntekijänsä eläkevakuuttamisesta viimeistään palkanmaksua seuraavan kuukauden aikana, jos työntekijän

- kuukausiansio on vähintään 54,08 euroa (vuonna 2012).
- ikä on 18–67 vuotta. Työntekijän vakuuttaminen alkaa 18-vuotispäivää seuraavan kuukauden alusta. Vakuuttaminen päättyy sen kalenterikuukauden loppuun, jolloin työntekijä täyttää 68 vuotta.

Työnantajan on tehtävä TyEL-vakuutus sopimus, jos palveluksessa on säännöllisesti ainakin yksi työntekijä tai jos määräaikaisille työntekijöille maksetut palkat ovat yhteensä vähintään 7 746 euroa puolen vuoden ajalta. Eläke-Tapiolan kanssa vakuutus sopimuksen tehneellä sopimustyönantajalla on oikeus TyEL-asiakashyvityksiin. TyEL-vakuutuksen voi ottaa osoitteessa elake-tapiola.fi.

Työnantajan ei tarvitse tehdä vakuutus sopimusta (eli hän voi toimia ns. tilapäisenä työnantajana), jos hänellä ei ole jatkuvasti työntekijöitä palveluksessaan ja työntekijöiden puolen vuoden palkkasumma on yhteensä alle 7 746 euroa. Tilapäinen työnantaja ilmoittaa maksetut palkat Palkka-apuri -palvelussa osoitteessa elake-tapiola.fi.

Lisätietoja TyEL-vakuuttamisesta saat osoitteesta elake-tapiola.fi tai puhelinpalvelustamme numerosta 09 453 3680.

Yrittäjän eläketurva

Yrittäjän eläke muodostuu jokaisesta työeläkeläkeihin kuuluvasta työsuhteesta ja yrittäjäjaksosta. Yrittäjäjaksoilta ansioksi lasketaan YEL-työtulo, jonka perusteella eläkemaksujakin on maksettu.

Eläkkeen karttuminen

Vuoden 2005 alusta alkaen yrittäjän työtulosta ja palkansaajan palkasta on karttunut eläkettä

- 1,5 % vuodessa 18–52-vuotiaille
- 1,9 % vuodessa 53–62-vuotiaille
- 4,5 % vuodessa 63–67-vuotiaille
- Vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeellä tehdystä työstä karttuu eläkettä 1,5 %. Yrittäjälle YEL-vakuutuksen ottaminen on vanhuuseläkkeellä vapaaehtoista. Eläkettä karttuu vain, jos työskentely on YEL-vakuutettu.

Ennen vuotta 2005 tapahtunutta työskentelyä koskevat vanhat säännökset ja vanhat karttumaprosentit.

Eläkelajit

Alla on lueteltu lyhyesti eri eläkelajit ja niiden ikäraajat. Lisätietoa kaikista eläkelajeista löytyy osoitteesta tapiola.fi/elaketurva.

Vanhuuseläke

Vanhuuseläkkeelle voi jäädä joustavasti 63–68 vuoden iässä. Kansaneläkkeen ikäraja on 65 vuotta.

Varhennettu vanhuuseläke

Varhennetulle vanhuuseläkkeelle voi jäädä 62-vuotiaana, mutta tällöin eläke pienenee pysyvästi. Jokainen varhennuskuukausi pienentää eläkettä 0,6 %. Yhden vuoden varhentaminen pienentää eläkettä siis pysyvästi 7,2 % ja lisäksi eläkettä jää tuolta ajalta karttumatta 1,9 %.

Osa-aikaeläke

Osa-aikaeläkkeelle voi jäädä aikaisintaan 58-vuotiaana (vuonna 1953 ja sen jälkeen syntyneillä ikäraja on 60 vuotta). Edellytyksenä on, että YEL-työtulo on vakiintuneesti ollut vähintään 14 211,69 euroa ja että yrittäjä puolittaa työpanoksensa osa-aikaeläkkeen ajaksi.

Ammatillinen kuntoutus

Henkilöllä on oikeus ammatilliseen työeläkekuntoutukseen, jos sairauden arvioidaan aiheuttavan noin viiden vuoden kuluessa uhan joutua työkyvyttömyyseläkkeelle. Kuntoutusmahdollisuudet selvitetään aina myös työkyvyttömyyseläkehakemusten yhteydessä.

Työkyvyttömyyseläke

Työkyvyttömyyseläkkeeseen on oikeus, jos yrittäjä sairastuu, eikä hän pysty kuntoutuksen tai tuen avulla jatkamaan työn tekemistä. Työkyvyn täytyy olla alentunut sairauden, vian tai vamman vuoksi niin, ettei yrittäjä kykene työhön ainakaan vuoteen. Työkyvyttömyyseläke voidaan myöntää määräajaksi tai toistaiseksi. Jos yrittäjällä on työkykyä jäljellä, voidaan hänelle myöntää osatyökyvyttömyyseläke. Osatyökyvyttömyyseläkkeellä yrittäjätoimintaa voi jatkaa osa-aikaisesti ja työskentely täytyy vakuuttaa, kun se täyttää YEL-vakuuttamisen ehdot. Haettaessa työkyvyttömyyseläkettä hakemuksen liitteeksi tarvitaan lääkärin B-lausunto.

Perhe-eläke

Perhe-eläke antaa kuolemantapauksessa turvaa perheelle. Perhe-eläkettä voidaan maksaa leskelle, rekisteröidyssä parisuhteessa eläneelle ja alle 18-vuotiaille lapsille.

Eläkkeen hakeminen

1. Eläkettä kannattaa hakea 1–2 kuukautta ennen eläkkeen haluttua alkamista.
2. Ennakoarvion vanhuus-, osa-aika- ja työkyvyttömyyseläkkeen määrästä voi laskea osoitteessa tapiola.fi/elakepalvelu.
3. Eläkehakemuksen tekeminen:
 - Vanhuuseläkkeen voi hakea kätevästi sähköisessä eläkepalvelussa osoitteessa tapiola.fi/elakepalvelu.
 - Eri eläkelajien hakemuslomakkeet voi tulostaa osoitteesta tapiola.fi/elaketurva tai hakea Tapiolan, Turvan tai Kelan toimistoista sekä Eläketurvakeskuksesta.
 - Lomake täytetään, tulostetaan ja lopuksi allekirjoitetaan.
 - Hakemus lähetetään osoitteeseen:

Eläke-Tapiola
Eläkepalvelut
PL 9
02010 TAPIOLA

Sosiaalivakuutusmaksut 2012

Työeläkevakuutusmaksut ja rajamäärät	2012	2011
TyEL-maksu, sopimustyönantaja (ilman asiakashyvitystä)		
• Pientyönantaja (palkkasumma korkeintaan 1,847 milj. € vuonna 2010)	23,3 %	22,5 %
• Suuryönantajan (palkkasumma yli 1,847 milj. € vuonna 2010) keskimääräinen maksu	23,0 %	22,6 %
TyEL-maksu, tilapäinen työnantaja		
kun palkkasumma alle 7 746 € / 6kk ja vain tilapäisiä työntekijöitä	23,3 %	23,0 %
Työntekijän osuus TyEL-maksusta (työnantaja pidättää palkasta)		
• 18–52-vuotiailla	5,15 %	4,7 %
• 53–67-vuotiailla	6,5 %	6,0 %
Työnantaja pidättää työntekijän palkasta korotettua eläkemaksua 53 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta lukien.		
TyEL-vakuuttamisen alaraja 18–67-vuotiaasta työntekijästä	54,08 €/kk	52,49 €/kk
YEL-maksu		
• 18–52-vuotiailla	22,5 %	21,6 %
• 53–67-vuotiailla	23,85 %	22,9 %
Yrittäjät maksavat korotettua vakuutusmaksua 53 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterivuoden alusta lukien.		
Aloittavan yrittäjän maksu		
• 18–52-vuotiailla	16,875 %	16,2 %
• 53–67-vuotiailla	17,8875 %	17,175 %
YEL-työtulorajat		
• alaraja	7 105,84 €/v	6 896,69 €/v
• yläraja	161 375,00 €/v	156 625,00 €/v
Yrittäjällä on oikeus osa-aikaeläkkeeseen, jos vakiintunut työtulo on vähintään	14 211,69 €/v	13 793,37 €/v
Yrittäjällä on oikeus työttömyysturvaan, jos työtulo vähintään	8 520 €/v	8 520 €/v
MYEL-maksu alle 24 893,37 € työtulosta		
• 18–52-vuotiaan maatalousyrittäjän maksu	11,025 %	10,584 %
• 53–67-vuotiaan maatalousyrittäjän maksu	11,686 %	11,211 %
Maksuprosentti kasvaa liukuvasti työtulovälillä 24 893,37–39 118,22 €		
MYEL-maksu 39 118,22 € ylittävältä osalta		
• 18–52-vuotiaan maatalousyrittäjän maksu	22,5 %	21,6 %
• 53–67-vuotiaan maatalousyrittäjän maksu	23,85 %	22,9 %

Tapaturmavakuutusmaksu	2012	2011
• omavastuu / tapaturma, kun vakuutus on omavastuullinen	omavastuu poistunut	210 €
• alin korvauksen perusteena pidettävä vuosityöansio	11 890 €	11 540 €
Työttömyysvakuutusmaksut		
Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu		
• 1 936 500 euron palkkasummaan asti	0,8 %	0,8 %
• 1 936 500 euroa ylittävältä osalta	3,2 %	3,2 %
• osaomistajien osalta	0,8 %	0,8 %
Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu		
• osaomistajien osalta	0,2 %	0,2 %
Työttömyysvakuutusmaksut koskevat 17–64-vuotiaita työntekijöitä.		
Sairausvakuutusmaksut		
• yrittäjä	2,19 %	2,11 %
• työnantaja	2,12 %	2,12 %
• palkansaaja	2,04 %	2,01 %
• eläkkeensaaja	1,39 %	1,36 %
Korot		
Perustekorko		
1.1.–30.6.	3,25 %	4,5 %
1.7.–31.12.		4,75 %
Vakuutusmaksujen viivästyskorko		
1.1.–30.6.	8,0 %	8,0 %
1.7.–31.12.		8,5 %

Eläke-Tapiolan yhteystiedot

Sähköiset palvelut

Vakuutus Eläke-Tapiolasta

- Ota YEL- tai TyEL-vakuutus osoitteessa **elake-tapiola.fi**.

Verkkopalvelu

- Vakuutusasiat hoituvat helposti osoitteessa **tapiola.fi/verkkopalvelu**.

Eläkepalvelu

- Valitse sähköinen työeläkeote ja katso tietoja tulevasta eläkkeestäsi osoitteessa **tapiola.fi/elakepalvelu**.

YEL-laskuri

- Laske vakuutuksen hinta ja arvioi YEL-työtulosi sekä sosiaaliturvasi osoitteessa **tapiola.fi/yel-laskuri**.

Työeläketietoa

- Katso lisätietoa YEL- ja TyEL-vakuuttamisesta sekä yrittäjän työeläketurvasta osoitteessa **elake-tapiola.fi**.

YEL- ja TyEL-vakuutusten asiakaspalvelu

- Sähköposti: **yel@tapiola.fi** ja **tyel@tapiola.fi**
- Puhelin: 09 453 3680 arkisin klo 8–16.30
- Postiosoite:
Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola
PL 9
02010 TAPIOLA

YEL-vakuutus jo yli 30 prosentin omistusosuudella

Kuuluuko lähipiiriisi henkilöitä, jotka ovat aikaisemmin jääneet yrittäjän sosiaaliturvan ulkopuolelle? Yrittäjän eläkelaki uudistui vuoden 2011 alussa: nyt myös osakeyhtiön johtavassa asemassa työskentelevät henkilöt vakuutetaan YEL-vakuutuksella, jos he omistavat yksin yli 30 % osakepääomasta tai niiden tuottamasta äänimäärästä. YEL-vakuutusmaksut vaikuttavat eläketurvan lisäksi muun muassa yrittäjän työttömyysturvaan, sairauspäivärahaan ja Kelan vanhempainetuksiin.

Ota YEL-vakuutus osoitteessa **elake-tapiola.fi**.

Asiakaspalvelu yrittäjille 01019 5101
elake-tapiola.fi

Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola
PL 9, 02010 TAPIOLA
Y-tunnus 0201103-7 • Kotipaikka: Espoo